

20.03.24.

7-А-Б

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Угорське та Чеське королівства.

Мета уроку: сформувати в учнів уявлення про розвиток держав Центральної та Східної Європи; створити умови для розуміння причин гуситських війн; розглянути перебіг подій гуситських війн; встановити зв'язок між розвитком світського та релігійного життя людини; розвивати вміння порівнювати держави Центральної та Східної Європи; висловлювати власну думку щодо спрямованості й значення Гуситських війн.

Актуалізація опорних знань

Бесіда

- Які були головні причини укладання Кревської унії між Польщею та Великим князівством Литовським?
- Які політичні наслідки мала Кревська унія для Великого князівства Литовського та Польщі?
- Чи було ВКЛ спадкоємцем Русі? В чому це проявляється?

Мотивація навчальної діяльності

Вивчення нового матеріалу

Виникнення Угорської держави

Королівська Угорщина (рожевий колір) між 1526–1568 рр.

Статуя великого князя **Арпада** в Будапешті.

Після поразки від **Оттона I** у битві під **Аугсбургом 955 р.** перейшли до **осілого** способу життя.

Самоназва - **мадяри**
Наприкінці IX століття у Середнє Подунав'я проникли угорці. Ряд вчених вважає їх союзом тюркських і угорських племен, що кочували в завозьких степах Південного Уралу і на території історичної Башкирії.

Угорські напади в X столітті.

Робота з картою

Угорщина за Іштвана I та його спадкоємців

**Іштван I
(997-1038 рр.)**

Перший угорський король

- Здійснював навернення язичників на християнство;
- Будував церкви;
- Об'єднав розрізнені племена;
- **1000 р.** коронований Папою Римським;
- За його правління виникла християнська держава європейського типу.

Андраш II

Андраш II
(1205-1235 рр.)

У 1222 р. видав
першу середньовічну
конституцію
“Золота булла”

У документі
закріплювались
привілеї *панівних
верств населення* -
баронів, дворян.

Монгольська навала Чингісхана

У 1241—1242 рр. Угорщина зазнала
спустошливої монгольської навали.

Війна призвела до спустошення
Угорщини і загибелі третини її населення.

Бела IV

Бела IV
(1235-1270 рр.)

Вважався
другим
засновником
угорської держави

Йому вдалося
підняти країну
з руїн.

Лайош Великий

Лайош
Великий
(1342-1382 рр.)

За його
правління
Угорська
держава
досягла
розквіту.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqgJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Матяш Корвін

**Матяш Корвін
(1458-1490 рр.)**

Наступний розквіт Угорщини.

Він поєднував
піклування про
освіту і науку з
прагненням
об'єднати Європу
в боротьбі проти
османських
завойовників.

Виникнення Чеської держави

Собор Святого Віта (готика)
Поч. будівництва 925 р. за
князя Вацлава
Пржемысловича

- V ст. – поява слов'ян на території сучасної Чехії
- IX ст. – виникнення племінних князівств.
- 995 р. – завершення об'єднання чеської ранньофеодальної держави
- Перша династія - Пржемысловичі
- 3 XI ст. – васал Німецької імперії
- 1356 р. - «Золота булла» підтверджувала свободу обрання чеського короля в сеймі у випадку припинення династії, а імператор не міг самостійно призначати його або змінювати статус Чеського королівства.

Празький університет

1348 р.

Карлів університет

- ❑ найстаріший університет у Чехії, був першим університетом у Священній Римській імперії, на слов'янських землях і в Центральній Європі загалом, один з найстаріших університетів у світі.
- ❑ Засновник: **Карл IV Люксембург**
- ❑ Відомі випускники: чеські письменники **Франц Кафка** та **Карел Чапек**, фізик та винахідник **Нікола Тесла** та батько теорії імовірності **Альберт Ейнштейн**

Чеське королівство

На початку **XV століття** чехи почали підніматись на боротьбу проти німецького засилля. Городяни домагалися дешевої церкви, дворяни - її земельних володінь. Очолив це протистояння Ян Гус. Він засуджував продаж індульгенцій (папських грамот про відпущення гріхів).

Яна Гуса викликали на церковний собор у місті Констанца. Його вмовляли зректися своїх поглядів і підкоритися, проте він залишився непохитним. Тоді його оголосили еретиком і **6 липня 1415 р. спалили**.

Гуситські війни

1419-1434 рр.

Значні людські втрати і матеріальні збитки

Знищення шедеврів католицького мистецтва

покращення економічного становища всіх прошарків суспільства

Розкол чеського суспільства за релігійним принципом

- ☐ **Привід:** страта Яна Гуса
- ☐ **Мета:** реформувати церкву і позбутися засилля німців
- ☐ **Учасники:** гусити
- ☐ **Найвідоміші полководці:** Ян Жижка і Прокоп Великий
- ☐ **Остання битва:** біля Ліпан 1434 р. (розгром таборитів)
- ☐ **Наслідки:**

ГУСИТИ

**чашники
(помірковані)**

**Таборити
(радикали)**

Вимоги: ліквідація привілеїв церкви, церковного землеволодіння; введення богослужіння чеською мовою, незалежність чеської монархії

Вимоги: ліквідація будь-яких податків, заперечення культу святих, відмова від особистого майна. Стверджували, що богослужіння може вести будь-хто, навіть жінка

Підтримували: заможні майстри й торговці, духовництво, частина чеських феодалів

Підтримували: селяни, ремісники, збіднілі рицарі, міські бідняки

Чашників підтримували заможні майстри й торговці, більшість чеських феодалів, духовництво, а таборитів — збіднілі рицарі, селяни, ремісники та міські бідняки. Суперечки між таборитами і чашниками призвели до відкритого зіткнення. У битві

поблизу Ліпан (1434 р.) таборитів було розгромлено. Незважаючи на поразку, гуситські війни відіграли величезну роль в історії Чехії та всієї Європи. На два століття серед частини чеського населення утвердилася особлива гуситська церква; інша частина церкви залишилася католицькою. Населення більшості міст стало чеським, чеська мова була панівною в усіх сферах життя країни. У Чехії утвердилася станова монархія. Активізувалася боротьба проти феодалів у європейських країнах. Для католицької церкви гуситський рух був попередником майбутньої Реформації.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

1. Яким чином угорські племена здобули нову батьківщину в Угорщині?
2. Чому Белу IV вважають «другим засновником угорської держави»?
3. Коли і за яких умов завершилося об'єднання чеської ранньофеодальної держави?
4. Чому правителі слов'янських держав великого значення надавали християнізації населення?
5. Назвіть причини, результати та наслідки гуситських воєн.
6. Чому гусити зазнали поразки?
7. Поясніть поняття: «гусити», «гуситські війни».

Домашнє завдання:

1. Прочитати § 29.

2. Заповніть порівняльну таблицю

Характеристика	Угорське королівство	Чеське королівство
Територія		
Які племена проживали		
Основні заняття населення		
Засновник держави		
Відомі правителі та просвітителі		

3. Повторити тему Середньовічні школи й університети.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!